ADMINISTRATĪVĀ RAJONA TIESA
RĪGAS TIESU NAMS

Lietas Nr.A420355913
Lietas arhīva Nr.A42-03559-13/43

SPRIEDUMS
LATVIJAS TAUTAS VĀRDĀ

Rēzeknē 2013.gada 15.oktobrī

Administratīvā rajona tiesa šādā sastāvā:
tiesnesis S.Linkevičs

rakstveida procesā izskatīja administratīvo lietu, kas ierosināta pēc /pers. D/ pieteikuma par Ieslodzījuma vietu pārvaldes 2013.gada 11.februāra lēmuma Nr.1/12-M/6484 atcelšanu un morālā kaitējuma atlīdzināšanu Ls 5000 apmērā.

Aprakstošā daļa

[1] Ieslodzījuma vietu pārvalde (turpmāk arī – Pārvalde vai atbildētāja) ar 2013.gada 11.februāra lēmumu Nr.1/12-M/6484 „Par disciplinārsoda apstrīdēšanu" (turpmāk – Lēmums) noraidīja /pers. D/ (turpmāk – pieteicējs) apstrīdēšanas iesniegumu par Brasas cietuma priekšnieka p.i. 2012.gada 7.decembra lēmumu, ar kuru pieteicējam piemērots disciplinārsods – izteikt brīdinājumu. Lēmumā norādīts šāds pamatojums.

[1.1] 2012.gada 6.decembrī Brasas cietuma amatpersona noformēja ziņojumu par notiesātā disciplīnas pārkāpumu, kurā norādīts, ka 2012.gada 6.decembrī plkst. 08:00 administrācijas pārstāvjiem rīta apgaitas laikā kamerā Nr./kamera/ pieteicējs nostājās ierindā bez piestiprinātas vizītkartes.

Pieteicējs ar savu rīcību pārkāpa Ministru kabineta 2006.gada 30.maija noteikumu Nr.423 „Brīvības atņemšanas iestādes iekšējās kārtības noteikumi" (turpmāk – Noteikumi Nr.423) 14.punktā noteiktās prasības - notiesātie valkā sezonai atbilstošu personisko apģērbu vai noteikta parauga apģērbu ar piestiprinātu vizītkarti.

Par pieļauto soda izciešanas režīma pārkāpumu ar Brasas cietuma priekšnieka 2012.gada 7.decembra lēmumu pieteicējam tika piemērots sods - izteikt brīdinājumu.

[1.2] Latvijas Sodu izpildes kodeksa 41.panta pirmā daļa noteic, ka režīma pamatnoteikumi brīvības atņemšanas iestādēs ir notiesāto obligāta izolācija un uzraudzība, lai viņiem nebūtu iespējams izdarīt jaunus noziedzīgus nodarījumus; viņiem noteikto pienākumu precīza bezierunu izpilde; dažādi režīma apstākļi atkarībā no notiesātā izdarītā noziedzīgā nodarījuma rakstura, viņa personības un uzvedības savukārt šī panta ceturtā daļa noteic, ka brīvības atņemšanas iestādēs ar iestādes priekšnieka rīkojumu nosaka stingri reglamentētu dienas kārtību.

Pieteicējs ziņojuma sadaļā „Notiesātā paskaidrojums" norāda, ka 06.12.2012. apmēram ap plkst. 07:50 ienākot kamerā Nr./kamera/ uzraudzības daļas priekšnieka vietnieks pavēlēja nostāties ierindā. Pieteicējs bija spiests piecelties un nostāties ierindā. Pieteicējam no pleciem nokrita jaka ar krūšu nozīmi, jo pieteicējs bija slims - sāpes jostas vietā, jo ir mugurkaula deformācija. Izejot no kameras /pers. F/ pateica uzraugam /pers. G/, kas stāvēja aiz durvīm koridorā, ka pieteicējam nav krūšu nozīmes, kaut gan /pers. F/ ļoti labi redzēja, ka krūšu nozīme ir pie jakas, bet jaka noslīdēja no pleciem, jo no sāpēm pieteicējs bija spiests stāvēt saliecies.

Saskaņā ar Latvijas Sodu izpildes kodeksa 9.pantu personām, kuras izcieš sodu, ir likumos noteiktie pienākumi un tiesības ar ierobežojumiem, ko likumi paredz notiesātajiem, kā arī ar tādiem ierobežojumiem, kas izriet no tiesas sprieduma un režīma, kādu attiecīgā soda veida izciešanai nosaka šis kodekss.

[1.3] Brasas cietuma amatpersonas savos ziņojumos norāda, ka 2012.gada 6.decembrī plkst. 08:00 pildot savus dienesta pienākumus - veicot rīta skaitlisko pārbaudi tika konstatēts, ka kamerā Nr./kamera/ notiesātais /pers. D/ nostājās ierindā bez piestiprinātas krūšu vizītkartes.

Tiesu praksē ir nostiprinājusies atziņa, ka, lai gan policijas darbinieka liecības (arī paskaidrojumi un dienesta ziņojumi) nav pašas par sevi uzskatāmas par absolūti ticamām un neapstrīdamām, policijas darbinieka liecinātajam par notikumiem, kas risinājušies, tam pildot savus dienesta pienākumus, ir piešķirama augsta ticamības pakāpe. Lai konstatētu, ka policijas darbinieki ir snieguši nepatiesas liecības, ir nepieciešami pārliecinoši pierādījumi (sk. Administratīvas apgabaltiesas 2005.gada 3.decembra sprieduma lietā Nr.AAl3-05/5 17.1.punktu, 2005.gada 9.decembra sprieduma lietā Nr.666-05/5 15.1 punktu, 2008. gada 4.jūlija spriedumu lietā Nr.A42506506).

Arī ieslodzījumu vietas darbinieka kā amatpersonas paskaidrojumam ir piešķirama augsta ticamības pakāpe. Konkrētajā gadījumā Pārvaldes rīcībā nav neviena pierādījuma, kas norādītu uz to, ka cietuma amatpersonas (arī tās, kuras parakstīja ziņojumu) būtu sniegušas nepatiesas ziņas.

Pārvalde, izvērtējot iesniegumā norādīto un Brasas cietuma administrācijas iesniegto informāciju, lielāku ticamību piešķir Brasas cietuma amatpersonu sniegtajām ziņām.

Ievērojot minēto, Pārvalde uzskata, ka ar disciplinārlietas materiāliem Brasas cietuma administrācija ir pierādījusi, ka pieteicējs 2012.gada 6.decembrī bija pieļāvis soda izciešanas režīma pārkāpumu - bija nostājies ierindā bez piestiprinātas vizītkartes.

[1.4] Izvērtējot pieteicēja pieļautā pārkāpuma raksturu un smagumu, agrāk uzliktos sodus (pēdējais sods piemērots - 21.09.2012. - izteikts rājiens), kā arī lietderības apsvērumus, lemjot par disciplinārsoda piemērošanu, kompetentā Brasas cietuma amatpersona norādīja, ka pieteicējs 30.11.2012. apmeklēja ārstu sakarā ar sāpēm mugurā. Nozīmēta terapija.

Saskaņā ar Latvijas sodu izpildes kodeksa 70.panta pirmo daļu par soda izciešanas režīma pārkāpšanu notiesātajam var uzlikt sodu. Savukārt, saskaņā ar Noteikumu Nr.423 14.punktā noteiktajām prasībām, notiesātie valkā sezonai atbilstošu personisko apģērbu vai noteikta parauga apģērbu ar piestiprinātu vizītkarti.

Izvērtējot no Brasas cietuma administrācijas saņemtos dokumentus, Pārvalde uzskata, ka Brasas cietuma priekšnieks, lemjot jautājumu par soda piemērošanu, ievēroja Latvijas sodu izpildes kodeksa 71.panta pirmajā daļā noteiktas prasības, proti, apstākļus, kādos pārkāpums izdarīts, pieteicēja uzvedību pirms pārkāpuma, agrāk uzlikto sodu skaitu un raksturu.

Izvērtējot Brasas cietuma iesniegtos dokumentus par pieteicējam 2012.gada 7.decembrī uzlikto sodu, Pārvalde atzīst, ka sods uzlikts pamatoti un ir samērīgs ar izdarīto pārkāpumu.

Ņemot vērā minēto, Pārvalde uzskata, ka Brasas cietuma priekšnieka 2012.gada 7.decembra lēmums par soda piemērošanu pieteicējam - izteikt brīdinājumu, ir tiesisks.

[2] Par Lēmumu Pieteicējs Administratīvajā rajona tiesā iesniedza pieteikumu.

Pieteicējs lūdz atzīt par prettiesisku un atcelt Lēmumu, norādot, ka ziņojumā par disciplīnas pārkāpumu norādīta informācija par pārkāpuma būtību neatbilst patiesībai.

Pieteicējs norāda, ka 06.12.2012. apmēram ap plkst. 07:50 ienākot kamerā Nr./kamera/ uzraudzības daļas priekšnieka vietnieks pavēlēja nostāties ierindā. Pieteicējs bija spiests piecelties un nostāties ierindā. Pieteicējam no pleciem nokrita jaka ar krūšu nozīmi, jo pieteicējs bija slims - sāpes jostas vietā, jo ir mugurkaula deformācija. Izejot no kameras /pers. F/ pateica uzraugam /pers. G/, kas stāvēja aiz durvīm koridorā, ka Pieteicējam nav krūšu nozīmes, kaut gan /pers. F/ ļoti labi redzēja, ka krūšu nozīme ir pie jakas, bet jaka noslīdēja no pleciem, jo no sāpēm pieteicējs bija spiests stāvēt saliecies.

[3] Administratīvajā rajona tiesā 2013.gada 13.maijā saņemts Ieslodzījuma vietu pārvaldes rakstveida paskaidrojums par pieteikumu (*lietas 44.-46.lapa*). Iestāde iesniegto pieteikumu neatzīst un lūdz noraidīt. Atbildētāja atkārto tos pašus argumentus, kas norādīti pārsūdzētajā lēmumā, norādot, ka, izskatot jautājumu par pieteicējam norādīto, ka viņam esot noteikts gultas režīms, Pārvalde noskaidroja, ka 2012.gada 30.novembrī pieteicējs vērsies Brasas cietuma Medicīnas daļā ar sūdzībām par sāpēm mugurā. Sakarā ar pieteicēja sūdzībām nozīmēta medikamentoza terapija un gultas režīms līdz 2012.gada 7.decembrim. Turklāt saskaņā ar /pers. L/ un modes profesionālās vidusskolas administrācijas sniegto informāciju, pieteicējs 2012.gada 30.novembrī, 2012.gada 6.decembrī (pēc notikuma) un 2012.gada 7.decembrī, neievērojot viņam noteikto gultas režīmu, apmeklējis nodarbības. Minētais objektīvi liecina, ka pieteicēja veselības stāvoklis bija stabils un 2012.gada 6.decembrī muguras sāpes nebija vai nebija tik asas, kā to norāda pieteicējs. Pārvaldes ieskatā pieteicējs mēģināja maldināt gan cietuma administrāciju (2012.gada 6.decembrī) un mēģina maldināt Pārvaldi un tiesu, spekulējot ar viņam diagnosticēto hronisko mugurkaula deformāciju, lai izvairītos no atbildības par pieļauto disciplīnas pārkāpumu.

[4] Administratīvā procesa likuma 112.[1] panta pirmā daļa noteic, ka administratīvās lietas izskatīšana notiek rakstveida procesā bez tiesas sēdes, ja likumā nav noteikts citādi.

Savukārt minētā panta ceturtā daļa noteic, ka tiesa lietu mutvārdu procesā tiesas sēdē izskata, ja pirmās instances tiesai to lūdzis pieteicējs (..).

Tā kā pieteicējs tiesai nav lūdzis lietu izskatīt mutvārdu procesā, tiesa atbilstoši Administratīvā procesa likuma 112.[1] panta pirmajai daļai lietu izskata rakstveida procesā.

Motīvu daļa

[5] Noklausoties lietas dalībnieku paskaidrojumus, izvērtējot lietā esošos pierādījumus, tiesa secina, ka pieteikums daļā par disciplinārsoda piemērošanu ir apmierināms, bet daļā par morālā kaitējuma atlīdzināšanu Ls 5000 apmērā ir noraidāms.

[6] Lietā ir strīds par to, vai pieteicējam pamatoti piemērots disciplinārsods – izteikt brīdinājumu. Pieteicējs uzskata viņam piemēroto disciplinārsodu par prettiesisku, jo nav izdarījis nekādu disciplīnas pārkāpumu.

[7] Tiesa konstatē šādus faktiskos apstākļus.

[7.1] 2012.gada 6.decembrī Brasas cietuma amatpersona noformēja ziņojumu par ieslodzītā disciplīnas pārkāpumu (*lietas 47.lapa*), kurā norādīts, ka 2012.gada 6.decembrī plkst. 08:00 administrācijas pārstāvjiem rīta apgaitas laikā kamerā Nr./kamera/ pieteicējs nostājās ierindā bez piestiprinātas vizītkartes. Sakarā ar augstāk minēto, pieteicējs pārkāpa Noteikumu Nr.423 14.punktā noteiktās prasības - notiesātie valkā sezonai atbilstošu personisko apģērbu vai noteikta parauga apģērbu ar piestiprinātu vizītkarti.

[7.2] Izvērtējot pieteicēja pieļautā soda izciešanas režīma pārkāpuma apstākļus, pieteicēja uzvedību pirms pārkāpuma, agrāk uzlikto sodu skaitu un raksturu, kā arī viņa paskaidrojumus par pārkāpuma būtību, kompetentā amatpersona ierosināja nepiemērot pieteicējam disciplinārsodu, minēto ierosinājumu neatbalstīja cietuma priekšnieka vietnieks, norādot, ka pieteicēju nepieciešams sodīt *(lietas 47.lapa)*.

[7.3] 2012.gada 7.decembrī Brasas cietuma priekšnieka p. i. nolēma piemērot pieteicējam disciplinārsodu – izteikt brīdinājumu *(lietas 48.lapa)*.

[7.4] 2013.gada 11.februārī Pārvalde izdeva pārsūdzēto Lēmumu, ar kuru atzina par tiesisku Brasas cietuma priekšnieka p. i. 2012.gada 7.decembra lēmumu piemērot pieteicējam disciplinārsodu – izteikt brīdinājumu *(lietas 26. - 27.lapa)*.

[8] Saskaņā ar Latvijas Sodu izpildes kodeksa 9.pantu personām, kuras izcieš sodu, ir likumos noteiktie pienākumi un tiesības ar ierobežojumiem, ko likumi paredz notiesātajiem, kā arī ar tādiem ierobežojumiem, kas izriet no tiesas sprieduma un režīma, kādu attiecīgā soda veida izciešanai nosaka šis kodekss. Latvijas Sodu izpildes kodeksa 41.panta pirmajā daļā noteikts, ka režīma pamatnoteikumi ir ieslodzītajiem noteikto pienākumu precīza bezierunu izpilde. Savukārt šī panta ceturtā daļa noteic, ka brīvības atņemšanas iestādēs ar iestādes priekšnieka rīkojumu nosaka stingri reglamentētu dienas kārtību. No šīm tiesību normām izriet tieša prasība notiesātajiem ievērot režīma noteikumus, kas paredzēti Latvijas Sodu izpildes kodeksā un citos normatīvajos aktos un brīvības atņemšanas iestāžu priekšnieka izdotajos iekšējos normatīvos. Turklāt notiesātajiem brīvības atņemšanas iestādēs noteiktā režīma nodrošināšanas viena no pamatprasībām ir notiesātajiem noteikto pienākumu izpilde.

Latvijas sodu izpildes kodeksa 70.panta pirmā daļa nosaka, ka par soda izciešanas režīma prasību pārkāpšanu notiesātajiem var uzlikt šādus

sodus: 1)izteikt brīdinājumu; 2) aizliegt izmantot personīgo televizoru vai radiouztvērēju (bez balss ieraksta iespējām) uz laiku līdz vienam mēnesim un likt to nodot glabāšanā brīvības atņemšanas iestādes noliktavā vai atdot personām, kas to nodevušas lietošanā notiesātajam; 3) izteikt rājienu; 4) aizliegt uz laiku līdz vienam mēnesim pirkt pārtikas produktus un tabakas izstrādājumus brīvības atņemšanas iestādes veikalā; 5) aizliegt kārtējo telefonsarunu; 6) aizliegt kārtējo satikšanos; 7) notiesātos, kas sodu izcieš cietumos, ievietot soda izolatorā līdz piecpadsmit diennaktīm (..).

Savukārt Latvijas sodu izpildes kodeksa 71.panta pirmā daļa nosaka, ka, uzliekot sodu, ievēro, kādos apstākļos pārkāpums izdarīts, notiesātā uzvedību pirms pārkāpuma, agrāk uzlikto sodu skaitu un raksturu, kā arī viņa paskaidrojumus par pārkāpuma būtību. Uzliktajam sodam jāatbilst notiesātā izdarītā pārkāpuma smagumam un raksturam.

[9] Tiesa vērtē Lēmuma tiesiskumu par Brasas cietuma priekšnieka 2012.gada 7.decembra lēmumu par disciplinārsoda – izteikt brīdinājumu piemērošanu pieteicējam.

[9.1] 2012.gada 6.decembrī Brasas cietuma amatpersona noformēja ziņojumu par ieslodzītā disciplīnas pārkāpumu (*lietas 47.lapa*), kurā norādīts, ka 2012.gada 6.decembrī plkst. 08:00 administrācijas pārstāvjiem rīta apgaitas laikā kamerā Nr./kamera/ pieteicējs nostājās ierindā bez piestiprinātas vizītkartes. Sakarā ar augstāk minēto, pieteicējs pārkāpa Noteikumu Nr.423 14.punktā noteiktās prasības - notiesātie valkā sezonai atbilstošu personisko apģērbu vai noteikta parauga apģērbu ar piestiprinātu vizītkarti.

Pieteicējs minētajā ziņojumā sniedza paskaidrojumu, ka 06.12.2012. apmēram ap plkst. 07:50 ienākot kamerā Nr./kamera/ uzraudzības daļas priekšnieka vietnieks pavēlēja nostāties ierindā. Pieteicējs bija spiests piecelties un nostāties ierindā. Pieteicējam no pleciem nokrita jaka ar krūšu nozīmi, jo pieteicējs bija slims - sāpes jostas vietā, jo ir mugurkaula deformācija. Izejot no kameras /pers. F/ pateica uzraugam /pers. G/, kas stāvēja aiz durvīm koridorā, ka pieteicējam nav krūšu nozīmes, kaut gan /pers. F/ ļoti labi redzēja, ka krūšu nozīme ir pie jakas, bet jaka noslīdēja no pleciem, jo no sāpēm pieteicējs bija spiests stāvēt saliecies.

[9.2] 2012.gada 30.novembrī pieteicējs vērsies Brasas cietuma Medicīnas daļā ar sūdzībām par sāpēm mugurā. Sakarā ar pieteicēja sūdzībām nozīmēta medikamentoza terapija un gultas režīms līdz 2012.gada 7.decembrim *(lietas 53.lapa)*.

[9.3] Uzraudzības daļas priekšnieka vietnieks /pers. F/ savā 2012.gada 21.maija ziņojumā *(lietas 51.lapa)*, sniedzis šādu informāciju par 2012.gada 6.decembrī notikušajiem apstākļiem. 2012.gada 6.decembrī, pildot dienesta pienākumus, Uzraudzības daļas priekšnieka vietnieks /pers. F/ kontrolēja, kā tiek veikta Brašas cietuma 1.korpusa 3.stāva ieslodzīto skaitliskā pārbaude. 2012.gada 6.decembrī Uzraudzības daļas uzraugs /pers. N/, kas nodeva maiņu Uzraudzības daļas uzraugam /pers. G/, attaisot kameras Nr./kamera/ durvis, informējis kamerā esošus ieslodzītus, ka kamerā notiek skaitliska pārbaude un devis rīkojumu nostāties ierindā kameras kreisajā pusē. Minēto Uzraudzības daļas uzrauga prasību izpildīja visi kamerā esošie ieslodzītie, arī pieteicējs, bez iebildumiem. Tad Uzraudzības daļas priekšnieka vietnieks un Uzraudzības daļas uzraugs /pers. G/ ienākuši kamerā. Kamēr /pers. G/ pārbaudīja ieslodzīto skaitlisko sastāvu, Uzraudzības daļas priekšnieka vietnieks pārbaudīja ieslodzīto ārējo izskatu. Konstatējot, ka pieteicējam pie apģērba nav piestiprināta vizītkarte, amatpersona uzdeva pieteicējam attiecīgo jautājumu par to, kur ir identifikācijas karte. Uz amatpersonas jautājumu, pieteicējs paskaidrojis, ka viņam esot gultas režīms un ka viņš vispār varēja necelties. Amatpersona norādīja, ka, ja ieslodzītajam ir gultas režīms, tas ir jāpilda un jāatrodas gultā, taču, ja ieslodzītais ir nostājies ierindā, tad vizītkartei ir jābūt. Pieteicējs nav reaģējis uz amatpersonas aizrādījumu un vizītkarti nepiestiprināja. Vienlaikus Uzraudzības daļas priekšnieka vietnieks norāda, ka redzējis pietecēja jaku ar vizītkarti uz pieteicēja gultas vietas (neskatoties uz to, ka virsdrēbēm ir jāatrodas uz apģērba pakaramā, nevis ieslodzītā gultas vietā).

[9.4] Noteikumu Nr.423 14.punkts noteic, ka notiesātie valkā sezonai atbilstošu personisko apģērbu vai noteikta parauga apģērbu ar piestiprinātu vizītkarti.

[9.5] Izvērtējot augstākminēto un lietā esošos pierādījumus, tiesa secina, ka 2012.gada 6.decembrī pieteicējam bija Brasas cietuma Medicīnas daļā sakarā ar sūdzībām par sāpēm mugurā noteiktais gultas režīms līdz 2012.gada 7.decembrim. Kā izriet no Uzraudzības daļas priekšnieka vietnieka /pers. F/ ziņojuma, 2012.gada 6.decembrī pieteicējs izpildīja rīkojumu nostāties ierindā kameras kreisajā pusē skaitliskai pārbaudei. Uzraudzības daļas priekšnieka vietnieks pārbaudīja ieslodzīto ārējo izskatu. Konstatējot, ka pieteicējam pie apģērba nav piestiprināta vizītkarte, amatpersona uzdeva pieteicējam attiecīgo jautājumu par to, kur ir identifikācijas karte. Uz amatpersonas jautājumu, pieteicējs paskaidrojis, ka viņam esot gultas režīms un ka viņš vispār varēja necelties.

Tiesas ieskatā šajā situācijā cietuma amatpersona varēja aprobežoties ar izskaidrošanu, ka, ja ieslodzītajam ir gultas režīms, tas ir jāpilda un jāatrodas gultā, taču, ja ieslodzītais ir nostājies ierindā, tad vizītkartei ir jābūt.

Tiesa secina, ka konkrētajā situācijā disciplinārsods piemērots nepamatoti, disciplinārsodu nepiemērot arī bija ieteicis SRD vecākais inspektors.

[9.6] Ievērojot šajā spriedumā konstatēto, tiesa secina, ka Lēmums par disciplinārsoda piemērošanu pieteicējam ir prettiesisks un pieteicēja pieteikums par Lēmuma atcelšanu ir apmierināms.

[10] APL 92.pants noteic, ka ikviens ir tiesīgs prasīt atbilstīgu atlīdzinājumu par mantiskajiem zaudējumiem vai personisko kaitējumu, arī morālo kaitējumu, kas viņam nodarīts ar administratīvo aktu vai iestādes faktisko rīcību. Minētās tiesības izriet no Satversmes 92.panta, tās noteic arī Zaudējumu atlīdzināšanas likums.

Zaudējumu atlīdzināšanas likuma 9.pants noteic, ka morālais kaitējums ir fiziskās personas ciešanas, kuras tai izraisījis būtisks šīs personas tiesību vai ar likumu aizsargāto interešu prettiesisks aizskārums.

Atbilstoši šā likuma 11.panta trešās daļas nosacījumiem morālā kaitējuma atlīdzinājuma tiesiskais pamats uzskatāms par pierādītu, ja ir pierādīts fiziskās personas tiesību vai ar likumu aizsargāto interešu aizskārums. Privātpersonai ir pienākums norādīt morālā kaitējuma atlīdzinājuma apmēru. Savukārt saskaņā ar Zaudējumu atlīdzināšanas likuma 14.panta pirmo daļu personisko un morālo kaitējumu nosaka atbilstoši aizskarto tiesību un ar likumu aizsargāto interešu nozīmīgumam un konkrētā aizskāruma smagumam, ņemot vērā iestādes rīcības tiesisko un faktisko pamatojumu un motīvus, cietušā rīcību un līdzdalību, kā arī citus konkrētajā gadījumā būtiskus apstākļus.

Personas morālas ciešanas morālā kaitējuma atlīdzinājuma izpratnē ir tiesas vērtējuma jautājums, kura rezultātā tiesai jākonstatē apstākļi, kas izraisījuši morālas ciešanas un šo ciešanu apmērs.

[10.1] Pieteicējs par nepamatotu disciplinārsoda piemērošanu lūdz atlīdzināt morālo kaitējumu Ls 5000 apmērā.

[10.2] No Zaudējumu atlīdzināšanas likuma 13.panta trešās un ceturtās daļas normas secināms, ka, lemjot par morālā kaitējuma atlīdzinājumu, vispirms nepieciešams noskaidrot, vai fiziskai personai ar administratīvo aktu vai iestādes faktisko rīcību ir nodarīts morālais kaitējums jeb ciešanas. Ja ir – vai kaitējums atzīstams par smagu, tostarp, vai nodarīts kaitējums dzīvībai vai sevišķi smags kaitējums veselībai, lai noteiktu morālā kaitējuma apmēru.

No pieteikumā sniegtajiem paskaidrojumiem tiesa secina, ka pieteicējs morālo kaitējumu prasa ne jau tāpēc, ka viņam ar nepamatotu disciplinārsoda piemērošanu ir radītas ciešanas, bet tāpēc, ka iestāde pie jebkuras situācijas notiesātajiem piemēro disciplinārsodu.

[10.3] Saskaņā ar APL 94.panta ceturto daļu atlīdzinājuma veidi ir iepriekšējā stāvokļa atjaunošana vai zaudējuma (kaitējuma) atlīdzinājums naudā. Noteicošais atlīdzinājuma veids ir iepriekšējā stāvokļa atjaunošana. Vienīgi tad, ja iepriekšējo stāvokli nedz tiesiski, nedz faktiski nevar atjaunot, vai arī tas nav adekvāti, pieļaujams atlīdzinājums naudā. Iepriekšējā stāvokļa atjaunošana nav adekvāta, ja tā ir saistīta ar nesamērīgi lielām pūlēm, kas

neatrodas saprātīgās attiecībās ar pieprasīto tiesisko stāvokli. Papildus šiem atlīdzinājuma veidiem Zaudējumu atlīdzināšanas likuma 14.panta ceturtā daļa paredz iestādes atvainošanos kā atlīdzinājuma veidu par vieglu privātpersonai nodarīto personisko (arī morālo) kaitējumu (*sk., piemēram, Augstākās tiesas Senāta Administratīvo lietu departamenta 2009.gada 5.jūnija sprieduma lietā Nr.SKA-338/2009 12.punktu*).

Ne jebkurš morālais kaitējums ir atlīdzināms naudā. Vienīgi būtisku morālo kaitējumu ir atbilstīgi atlīdzināt naudā. Tādēļ Zaudējumu atlīdzināšanas likuma 14.panta ceturtā daļa paredz, ka vieglāka privātpersonas tiesību vai ar likumu aizsargāto interešu aizskāruma gadījumā morālo kaitējumu var atlīdzināt ar iestādes rakstveida vai publisku atvainošanos. Atvainošanās ir atbilstīgākais atlīdzinājuma veids, ar kuru atlīdzina morālo kaitējumu, kurš nav smags (*sk., piemēram, Augstākās tiesas Senāta Administratīvo lietu departamenta 2009.gada 5.jūnija sprieduma lietā Nr.SKA-338/2009 14.punktu*).

Konkrētajā gadījumā tiesiskās situācijas atjaunošana nav iespējama.

Tiesa no lietas materiāliem nesaskata, ka pieteicēja tiesību aizskārums ir bijis tik smags un ilgstošs, lai kompensētu morālo kaitējumu naudā. Līdz ar to konkrētajā gadījumā tiesas ieskatā atlīdzinājums nav nosakāms naudā, bet atvainošanās veidā. Tiesas ieskatā šāda atbildētāja prettiesiskā disciplinārsoda piemērošana nav vērtējama kā rupja, jo formāli pieteicējs neizpildīja Noteikumu Nr.423 14.punktā noteiktās prasības - notiesātie valkā sezonai atbilstošu personisko apģērbu vai noteikta parauga apģērbu ar piestiprinātu vizītkarti, tādējādi Ieslodzījuma vietu pārvaldei, kas ir augstāka iestāde Brasas cietumam, uzliekams pienākums rakstveidā atvainoties pieteicējam par nodarīto morālo kaitējumu, kas nodarīts ar nepamatotu disciplinārsoda piemērošanu.

[11] Pamatojoties uz sprieduma [10] punktā konstatēto, tiesa secina, ka nepastāv priekšnoteikumi pieteicējam labvēlīga administratīvā akta – morālā kaitējuma atlīdzinājumam Ls 5000 apmērā izdošanai.

[12] Atbilstoši APL 124.panta pirmajai daļai par pieteikumu par lietas ierosināšanu tiesā maksā valsts nodevu Ls 20 apmērā.

APL 126.panta pirmajā daļā noteikts, ja pieteikums pilnībā vai daļēji apmierināts, tiesa piespriež no atbildētāja par labu pieteicējam viņa samaksāto valsts nodevu. Savukārt APL 126.panta otrā daļa noteic, ja pieteicējs no valsts nodevas samaksas bijis atbrīvots un pieteikums pilnībā vai daļēji apmierināts, valsts nodevu piespriež no atbildētāja.

Tiesa konstatē, ka ar tiesneses 2013.gada 29.aprīļa lēmumu *(lietas 2.- 3.lapa)* pieteicējs tika atbrīvots no valsts nodevas samaksas par pieteikuma iesniegšanu tiesā.

Pamatojoties uz minēto, tiesa atzīst, ka no atbildētājas, kas šajā lietā ir Latvijas Republika, valsts budžetā piespriežama valsts nodeva Ls 20 apmērā.

Rezolutīvā daļa

Saskaņā ar Administratīvā procesa likuma 126.panta pirmo un otro daļu, 246.-251.pantu, 289.-290.pantu, 291.panta pirmo daļu , Latvijas Sodu izpildes kodeksa 71.panta piekto daļu tiesa

nosprieda:

Apmierināt daļēji /pers. D/ pieteikumu.

Atcelt Ieslodzījuma vietu pārvaldes 2013.gada 11.februāra lēmumu Nr.1/12-M/6484.

Uzlikt pienākumu Ieslodzījuma vietu pārvaldei piecpadsmit dienu laikā pēc sprieduma stāšanās likumīgā spēkā rakstveidā atvainoties /pers. D/ par nepamatoti piemēroto disciplinārsodu – izteikt brīdinājumu.

Uzlikt pienākumu atbildētājai – Latvijas Republikai iemaksāt valsts budžetā valsts nodevu Ls 20 /divdesmit latu/ apmērā.

Spriedums nav pārsūdzams.

Tiesnesis S.Linkevičs